

ESTEETTÖMYYDEN TARKISTUSLISTA TEATTEREILLE

Tarkistuslista on tarkoitettu teatteritapahtumien järjestäjille avuksi saavutettavuuden arvioimiseen etenkin liikkumis- tai toimimisesteisten ihmisten kannalta. Mukana on sekä pieniä että laajempia, pidemmän tähtäimen suunnitelmiin sisällytettäviä vinkkejä esteettömyyden parantamiseksi. Mahdolliset kysymykset voi mielellään osoittaa Kulttuuria kaikille -palveluun. Yhteystiedot ovat listan lopussa.

Tarkistuslistan osiot

A Tiedotus

B Lipunmyynti ja katsomopaikan valinta

C Liikkuminen, näkeminen ja kuuleminen

D Palvelun monipuolisuus

E Esteettömyys henkilökunnalle

	KYLLÄ	EI
--	-------	----

A. Tiedotus

• Käytetäänkö tiedotuksessa erilaisia tiedotusväyliä? (sähköisiä sekä painettuja)		
• Lähestytäänkö erilaisia kohderyhmiä suoraan heille suunnatulla tiedotuksella?		
• Onko esteettömyydestä kerrottu tiedotusmateriaaleissa? (Hyödynnä kansainvälisiä symboleja, kuten pyörätuolin kuva. Ilmoita yhteystiedot lisätietojen kysymistä varten.)		
• Onko keskeisin informaatio helposti löydettävissä ja tarjolla eri kielillä, myös selkokielellä?		
• Saako ohjelmatietoja, esitteitä ja käsiohjelmia tarvittaessa myös selkokielellä ja pistekirjoituksella?		
• Onko teatterin verkkosivuilla kerrottu selkeästi esityspaikan esteettömyydestä ja tarjolla olevista palveluista?		
• Onko verkkosivujen suunnittelussa huomioitu erilaisten käyttäjien tarpeet? Soveltuvatko sivut näkövammaisten ihmisten käyttöön? (testausohje Näkövammaisten kirjaston Celian internetsivuilla http://www.celialib.fi/testausohje.html#3)		

B Lipunmyynti ja katsomopaikan valinta

• Onko lipputoimiston ja neuvonnan henkilökunta varautunut käyttämään eri kieliä ja erilaisia kommunikaatiotapoja (paperille kirjoittaminen, induktiosilmukan käyttö)?		
• Voiko asiakas vaikuttaa paikan valintaan katsomossa? Onko katsomoon mahdollista tutustua etukäteen paikan päällä tai kartan avulla?		
• Onko myös pyörätuolille varattu vaihtoehtoisia paikkoja?		
• Onko avustaja- tai opaskoiran paikka huomioitu katsomossa tai onko koira mahdollista jättää tiettyyn paikkaan esityksen ajaksi?		
• Pääseekö avustaja, viittomakielen tulkki tai kuvailutulkki ilmaiseksi esitykseen?		
• Onko lippujen hinnat porrastettu?		

C Liikkuminen, näkeminen ja kuuleminen

• Onko sisäänkäynnin yhteydessä pysähtymispaikka autolle?		
• Onko liikkumisesteisille varattuja riittävän leveitä (väh. 3600 mm) pysäköintipaikkoja lähellä sisäänkäyntiä?		
• Onko sisäänkäynti esteetön: varustettu luiskalla / hissillä ja automaattiovilla?		
• Onko reitti esteettömälle sisäänkäynnille ilmoitettu selkeästi pääsisäänkäynnillä? (elleivät ole samat)		
• Esteetön kulku sisä- ja ulkotiloissa: - riittävän leveät (1500 mm) ja tasaiset kulkuväylät - esteetön wc (inva-wc, ulkona myös esim. Bajamaja Inva) - hissi (leveys 1100 mm, syvyys 1400 mm, oviaukko 900 mm)		
• Ovatko katsomoon, wc-tiloihin ja kahvioon opastavat kyltit helposti havaittavissa ja ymmärrettävissä?		
• Onko aula- ja lämpiötiloissa myös tukevia ja korkeahkoja istuimia yleisön käyttöön?		
• Onko reitti katsomoon valaistu riittävän tehokkaasti ja etenkin portaat ja luiskat varustettu kaiteilla?		
• Onko katsomon materiaalit ja värit valittu siten, että katsomon pinnan muutokset, kuten askelmat ja istuimet on helppo erottaa? (Eri materiaalit lattiaan ja istuimiin; väreissä riittävä kontrasti.)		
• Onko pimennetyssä katsomossa valaistus, jonka avulla voi suunnistaa ulos tai omalle paikalleen?		
• Onko valosuunnittelussa huomioitu näkemisen helppous ja näkövammaiset katsojat? (mm. katsomon häikäisemistä ja vilkkuvia valoja pyritään välttämään)		

• Onko viittomakielen tulkkiin kohdistettu valaistus riittävä?		
• Onko heikkonäköisiä varten tarjolla lisävalaisinta esim. käsiohjelman lukemiseen?		
• Onko tarjolla lainakiikareita?		
• Onko lapsille tai lyhytkasvuisille tarjolla istuinkorokkeita?		
• Onko katsomossa vaihtoehtoisia istuimia, jotka ovat muunneltavissa käsinojallisiksi tai käsinojattomiksi?		
• Onko pyörätuolipaikkojen ympäristö tasainen?		
• Onko katsomossa siirrettäviä istuimia tulkille, avustajalle ja muille tarvitseville?		
• Onko mahdollisesta kovasta äänentasosta, savusta tai voimakkaita tuoksuista tiedotettu etukäteen?		
• Onko katsomo-, näyttämö- ja auditoriotiloissa säännöllisesti huollettu induktiosilmukka tai vastaava kuulon apuväline?		
• Onko katsomo- ja näyttämötiloissa maadoitettu pistorasia (esim. sähköpyörätuolia tai hengityskonetta varten)		

D Palvelun monipuolisuus

• Onko ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetty huomiota erilaisten kävijöiden kiinnostuksenkohteisiin: esim. lapset, maahanmuuttajat?		
• Tarjotaanko esityksiin erilaisia tulkkauspalveluita, kuten kuvailutulkkausta, tulkkausta viittomakielelle tai tekstitulkkaukseen? Voidaanko muun muassa näkövammaisten tarpeisiin varata tiettyjä esityspäiviä, joihin palkataan kuvailutulkki?		
• Onko tulkin mahdollista tutustua esitykseen ennalta (maksutta)?		
• Onko esityksissä tekstitys? Onko tekstin koossa ja sijoittelussa huomioitu näkövammaiset katsojat?		
• Onko esityksestä eri muodoissa olevaa ennakkomateriaalia? (esimerkiksi juoniselostus pistekirjoituksella, selkokielellä, sähköisessä muodossa tai äänitteenä)		
• Onko ohjelmiston suunnittelussa tutustuttu selkokielisiin näytelmiin tai voidaanko teatterin ohjelmistossa olevia näytelmiä muokata selkokielelle?		
• Voidaanko ryhmille järjestää esitykseen perehdyttäviä työpajoja tai mahdollisuus tutustua näyttämöön, lavastukseen ja pukuihin?		
• Tiedottaako teatteri tarjoamistaan palveluista kohderyhmille: esim. sähköpostitiedostus kuvailutulkkauksesta kiinnostuneille?		
• Kehitetäänkö teatterin palveluita yhteistyössä yleisön ja erilaisten kohderyhmien kanssa?		

E Esteettömyys henkilökunnalle

<ul style="list-style-type: none"> • Onko henkilökunta tietoinen tarjolla olevista esteettömistä palveluista? Osataanko niitä käyttää ja tarjota asiakkaille? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Ovatko näyttämötilat, pukuhuoneet ja muut henkilökunnan tilat esteettömiä mm. pyörätuolia käyttäville esiintyjille? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Työskenteleekö talossa taustoiltaan erilaisia, myös vähemmistöihin kuuluvia ihmisiä? Kuunnellaanko ohjelmistovalinnoissa kaikkien näkemyksiä monipuolisen ohjelmiston luomiseksi? 		
<ul style="list-style-type: none"> • Sisältyykö esteettömyyden edistäminen teatterin strategiaan, toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon? 		

Huomioita

Lisätietoa

Yksityiskohtaista tietoa esimerkiksi rakennusmääräysohjeista on saatavilla Invalidiliiton esteettömyyssivuilta: <http://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys/index.html>

Kulttuurin ja taiteen saavutettavuudesta lisätietoa tarjoaa
 Kulttuuria kaikille -palvelu
 Valtion taidemuseo/Kehittäminen ja yhteiskuntasuhteet Kehys
 Kaivokatu 2, FIN-00100 Helsinki
 sari.salovaara(a)fng.fi
 (09) 1733 6378, 040 5078 660
www.kulttuuriakaikille.fi